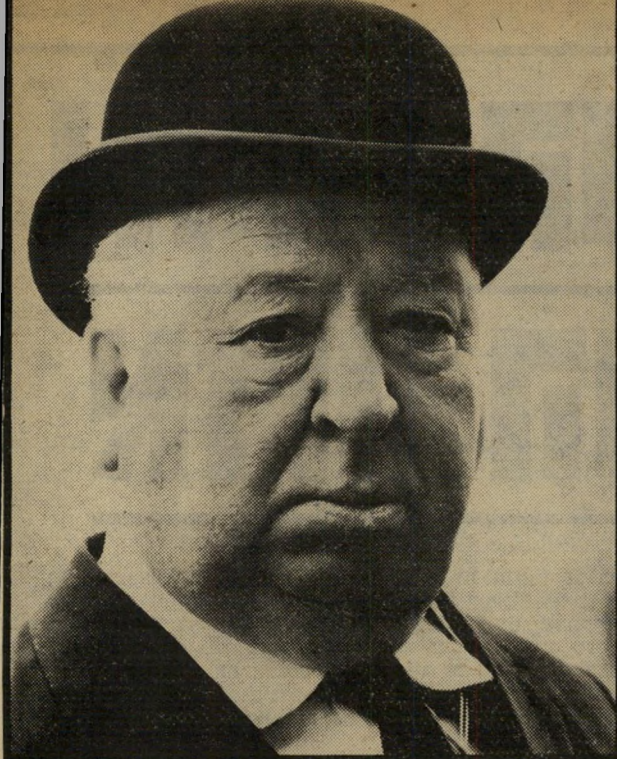

יש טוענים שהוא היה הגדול מכולם. קשה לומר זאת בפסקנות. אמנות אינה מדע מדוייק שבו אפשר לחלק נקודות ולקבוע דירוג כמו בליגה בכדורגל או כמו בטבלת היסודות של מנדליאב. עם זאת, אפשר לומר ללא חשש, שאם יש שורה ראשונה של קולנוענים, שורה שעליה נמנים אבות האמנות הזאת, גדוליה וחשירי ביה, הרי אלפרד היצ'קוק חייב לתפוס את מקומו אישם באמצע.

קראו לו אמן המתח, אבל הוא היה הרבה יותר מזה. הצופה, כאשר הוא כסט את ציפורניו, בסרטים של היצ'קוק, הוא עשה זאת לא רק בגלל מה שהוצג בפניו על הבד, אלא בעיקר מפני שהוא בעצמו השלים בדמיונו, את התמונה על הבד, ומה שמצא בדמיון היה איום, מפחיד ומוזוע עשרת מונים מכל תמונה מצולמת. אלפרד היצ'קוק סיפר אמנם עלילות שבהן היה חלק נכבד לאלימות, לפשע, למוות ולצד" דים האפלים יותר של הטבע האנושי. אבל בעלילות אלה, היה הצופה שותף פעיל, כשרגשות כמו פחד, חשד, ותוקפנות מופ" עלים עליידי אותם גירויים המופיעים על המסך. כל צופה מורגל, כמו הכלבים של

במאי בוגר אלפרד היצ'קוק

במאי צעיר אלפרד היצ'קוק

האיש שידע יותר מדי

מאד אמנם, אבל אביו המשובל בסרט בגלל תכונותיו האובייקטיביות. הגיבור צריך להיות גבוה, רוה וקצת גבוך (בדיוק ההיפך מהיצ'קוק עצמו). הנערה תמירה, בהירת שיער, יפה וקרירה. אם הגבר הוא קרי גרנט, גיימס סטיוארט, או אנתוני פרקינס, זה לא משנה, בדיוק כפי שניתן בהחלט להחליף בין אינגריד ברגמן, גרייס קלי וטיפי הדרי, העזה הזוהרית. ומה על היצ'קוק, הי וירטואוז בהנעת המצלמה? הרי לא היה אף סרט שלו, אשר בו נעדר איזשהו מבצע אקרובטי בלתי-רגיל ובלתי-אפשרי כמעט, של המצלמה. אפשר למצוא זאת בסרט ישן כמו צעירים ותחומים, שבו מתחילה המצלמה, בסצנה אחת, במעלה כבש-מדר" גות של אולם כניסה למלון, יורדת אל

תיהם אחרי שצילמו חומר רב ושיחקו איתו על שולחן העריכה במשך חודשים כדי לראות כיצד אפשר לשלב אותו טוב יותר, אצל היצ'קוק היה הכל כתוב ומוכן מראש, הסרט כולו היה בנוי, כתבנית איתנה, עוד לפני שהתחילו הצילומים. „הצילומים הם החלק המשעמם ביותר של המלאכה, כל מה שצריך לעשות הוא להיות שוטר תנועה ולדאוג שהשחקנים והצוות יעשו בדיוק מה שכתוב בתסריט.“ נהג היצ'קוק לומר. כמי שלא נמנה על המאמינים הגדולים ביכולת הגזע האנושי, הוא לא דרש מן השחקנים שלו אף פעם יותר מדי. „השחקנים הם כבקר“, נהגו לצטט אותו, במדוייק או שלא במדוייק, אבל אם אמר זאת ואם לא, עובדה היא שהשחקנים הם עבורו אביו, משוכלל

מתחין גאון היצ'קוק ואחת הציפורים המפוזרות שזו בין נגיסה אחת לשנייה

היצ'קוק תהומריסט ירשב עז פחיאשפה החין האנושי לוקח עצמו יותר מדי ברצינות

לחוש חיי-מפשע לחלוטין. גם כשברור לו, כי ידו לא היתה במעל. יש אומרים שתפיסה זו באה לו מן החינוך הישועי שקיבל בצעירותו, ומצביעים על סרט כמו אני מתוודה, שבו כומר מקבל על עצמו בשתיקה את חטאיו של אחד מצאן מפעיות, שהתוודה בפניו, כסרט המייצג בצורה הברורה עמדה זו, אם כי אפשר להבחין בה בסרטים רבים אחרים.

השחקנים כאביו. כיצד אפשר לש" כוח את היצ'קוק, האיש שידע להשתמש במדיום הקולנוע בשלמות שלא היתה דוגמתה? סצנת המיקלחת או ההתנקשות בעיתונאי, בחדר-המדרגות, שתייהן מפטיכו, משמשות כשיעור המאלף ביותר בתורת העריכה, שאפשר להעלותו על הדעת. השלמות מצוייה לא רק בעריכת התמונה בלבד, אלא גם במציאת העיתוי המדוייק של החלפת זווית ראייה אחת בשנייה, של הערכת הזמן המוקצב לכל תמונה, או בבחירת המיסגרת המתאימה לכל צילום וצילום. שילוב הקול, המוסיקה, התאורה, כל אלה משתלבים יחד בשלמות מפתיעה, המשמשת לחובבי קולנוע כמקור לא אכזב ללימוד, כמעט כמו בסיפרי הקודש לתל" מידי חכמים.

פאלוב, להשלים לעצמו מערכת מסויימת של מחשבה, כאשר מציגים לו רק את הצעד הראשון. כשרונו הגדול של היצ'קוק היה טמון בניצול אותם רגשות ויצרים של הצופה, שבדמיונו מסוגל, הוא וכל דומיו, לדברים הגרועים ביותר, כך אפשר להסי" ביר את החרידה הכללית המשתלטת על המתבונן בצילום פשוט של אדם הולך בתוך שדה עצום ועוזב, כמו במוימות בינלאומיות, או מסידרה של עורבים תמרי מים הנוחתים על כבלים, מאחרי ססל שבו יושבות ילדות, בהציפורים, תגובות אלה של הקהל הן חלק חשוב בחומר הגלם שבו השתמש היצ'קוק כל ימיו, הוא פרט על תגובות אלה כוירטואוז, כאשר הצופה באחד מסרטיו מצפה ברגע מסויים שמשוה יקרה, זה דווקא לא קורה, וכאשר נדמה כאילו זה כבר חלף, לפתע נוחתת המהלומה. בשטח זה, אין לו אח ורע בכל האמנות השביעית.

אבל היצ'קוק היה לא רק מתחן גאון, הוא היה גם אדם שהציג בצורה עיקבית מאוד תורת חיים מסויימת, ובהתבססו עליה פיתח את עלילותיו. הבסיס הפסיכוכי לוגי שעליו בנה היצ'קוק את עבודתו, ובזאת הבחינו כבר מעריציו מן הגל" התי" דש" הצרפתי, הוא אותה הרגשת אשמה מקורית הרובצת על האדם, ואשר עליה הוא מנסה לכפר בכל מחיר, כל חייו; הרגשת אשמה שבגללה לעולם אינו יכול